

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И ИЗКУСТВОТА
НАУЧЕН ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЯ

Акад. Григор Велев

ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИТЕ ОТ МАКЕДОНИЯ

ТОМ III

**СРЪБСКИТЕ, ЮГОСЛАВСКАТА И ГРЪЦКАТА НАЦИОНАЛНИ ДОКТРИНИ -
ПРОГРАМИ ЗА ЗАГРАБВАНЕ НА МАКЕДОНИЯ**

БОРБИТЕ НА ЧЕТИТЕ НА ВМОРО СРЕЩУ ГРЪЦКИТЕ И СРЪБСКИТЕ ОКУПАТОРИ

София, 2017

На корицата

Горен ред: Илия Гарашанин (автор на Сръбската национална доктрина „Начертанието“), Стоян Новакович (автор на Сръбската доктрина „Македонизмът“), Кръстю Мисирков (български ренегат македонист), Блаже Конески (български ренегат македонист), Йоанис Колетис (автор на Гръцката национална доктрина „Мегали идея“ (Велика идея)

Долен ред: Войводите Ичко Бойчев, Леонид Янков, Тане Николов, Апостол Петков, Капитан Петко войвода

Редактор: акад. Румен Леонидов

Рецензент: акад. проф. д-р Пламен Павлов

Всички права запазени. Нито една част от изданието не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Григор Велев, автор, 2017

© Издателство „Изток-Запад“, 2017

ISBN 978-619-01-0128-4

ГРИГОР ВЕЛЕВ

ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИТЕ ОТ МАКЕДОНИЯ

—> ТОМ III <—

СРЪБСКИТЕ, ЮГОСЛАВСКАТА И ГРЪЦКАТА
НАЦИОНАЛНИ ДОКТРИНИ

ПРОГРАМИ ЗА ЗАГРАБВАНЕ НА МАКЕДОНИЯ
БОРБИТЕ НА ЧЕТИТЕ НА ВМОРО
СРЕЩУ ГРЪЦКИТЕ И СРЪБСКИТЕ ОКУПАТОРИ



*Посвещавам моя труд на всички българи,
загинали в борбата за свободата на Македония,
и на всички българи, прогонени от османските, сръбските и
гръцките окупатори от техните родни места и намерили
подслон и закрила в майка България*

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	13	1.2. Сръбските аспирации към Македония.....	29
ГЛАВА ПЪРВА		1.2.1. Сръбските аспирации към Македония през XIV–XV век.....	31
СРЪБСКАТА ПРОПАГАНДА И ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ѝ АСПИРАЦИИ КЪМ МАКЕДОНИЯ (1844–1912)		1.2.2. Белградският пашалък в началото на XIX век.....	33
Раздел първи. Сръбската национална доктрина „Начертанието“ – фундамент на сръбския национализъм и шовинизъм (1844)	18	1.2.3. Сръбските аспирации към Македония през XIX век.....	34
1. Сръбският национализъм и шовинизъм.....	18	1.2.4. Промяна на сръбската политика към България през 70-те години на XIX век.....	34
1.1. Гносеологични корени на сърбошовинизма.....	18	1.2.5. Възникване на теории за сръбския характер на Македония.....	35
2. Сръбската национална доктрина „Начертанието“ (1844)	18	1.2.6. Сръбски претенции към български земи по време на Берлинския кон- грес	36
2.1. Цели и задачи на Сръбската нацио- нална доктрина „Начертанието“	19	1.2.7. Антибългарските прояви на Сърбия по време на Руско-турската война	36
2.2. Идеята за изграждане на Велика Сърбия за сметка на България	23	1.2.8. Поведението на Сърбия към Българското съединение 1885 г.	38
2.2.1. Тримата големи апостоли на сърбошовинизма.....	23	1.2.9. Сърбия търси опора в Русия по време на управлението на Стефан Стамболов	40
2.2.2. Начало на сръбските териториални претенции към Македония.....	24	1.3. Сръбските аспирации към Македония през XX век	41
2.2.3. Идеята за Велика Сърбия – програма максимум за Сърбия	24	2. Букурещкият мирен договор от 1913 г. – успех за сръбските завоевателни планове в Македония	42
2.2.4. Названието Югославия влиза в политически оборот.....	25	2.1. Задоволяване на сръбските терито- риални аспирации в Македония.....	43
2.2.5. Стремещът на Сърбия да бъде „Пиомонт“ на Балканите	26	2.2. Шовинистичните претенции на сръбските политици към Босна и Херцоговина	44
<i>Книгопис</i>	27	<i>Книгопис</i>	45
Раздел втори. Сръбските териториални аспирации към България (Македония) (1829–1941)	28	Раздел трети. „Македонизмът“ – новото оръжие на сръбския шовинизъм в Македония	46
1. Планомерен стремеж на Сърбия за разширяване на своята територия за сметка на България.....	28	1. Що е македонизъм?.....	46
1.1. Сръбската териториална експанзия към българските земи започва (1829).....	28	1.1. История на възникване на „македонизма“ на Стоян Новакович	46

1.1.1. Името „Македония“ се появява в историята на Балканския полуостров	46	3.2.1. Привържениците на доктрината търсят подкрепа и опора в славянската идея и панславизма	78
1.1.2. Терминът „македонист“	47	3.2.2. Руската дипломация подкрепя доктрината за македонизма на Стоян Новакович	79
2. Македонистите – българи-ренегати	48	3.2.3. Руски учени подкрепят антинаучните концепции на българите-ренегати	80
2.1. Ранни или първите българи – македонисти	48	3.3. Кога реално започва прилагането на „Доктрината за македонизма“	81
<i>Георги Пулевски</i>	48	3.3.1. Югославските комунисти налагат нова технология на асимилацията на българите в Македония – „неомакедонизма“ ..	81
<i>Петър Драганов</i>	50	3.3.2. Националното предателство на БКП и на Георги Димитров по македонския въпрос	82
<i>Димитър Чуповски</i>	50	3.4. Доктрината на Новакович, построена върху основата на фалшификация и манипулация на историческите факти и истина	83
<i>Коста Грунчевич и Никола Еврович</i>	52	<i>Книгопис</i>	84
<i>Стефан Дедов и Димитър Т. Мишайков</i>	52		
<i>Димитър Благовоев</i>	56		
<i>Кръстю Мисирков – непоследователен ренегат</i>	57		
2.2. Късните македонисти-комунисти коминтерновци	62		
<i>Смиле Войданов</i>	62		
<i>Кръстю Гермов</i>	63		
<i>Димитър Влахов</i>	64		
3. Чуждестранни поддръжници на идеята за македонизма	68		
<i>Книгопис</i>	70		
Раздел четвърти. „Доктрината на македонизма“, създадена от Стоян Новакович (1888)	71	Раздел пети. Сръбската просветна и културна пропаганда в Македония (1844–1889)	86
1. Предпоставки за създаване на „Доктрината на македонизма“	71	1. Етническият състав на Македония в началото на ХХ век	86
2. Кой е Стоян Новакович?	71	2. Сръбските геополитически интереси към Македония	86
2.1. Стоян Новакович стига до идеята за създаване на „Доктрината на македонизма“	72	2.1. Първите великосръбски и антибългарски прояви	87
2.2. Основната идея в „Доктрината на македонизма“	75	2.2. Начални стъпки за разширяване на сръбското политическо влияние в Македония	87
3. Тезиси на „Доктрината на македонизма“ на Стоян Новакович	76	2.2.1. Обявяване на южнославянските диалекти за сръбски	87
3.1. Как се приема доктрината на Новакович от сръбския политически елит	78	2.2.2. Лишаване на населението от присъединените към Сърбия територии от правото на национално самоопределение	88
3.2. Търсене на политическа подкрепа на доктрината на Новакович	78	3. Програма на сръбското правителство от 1886 г. за сърбизация на Македония	88
		3.1. Създаване на дружество на сърбо-македонците	88

3.2. Провеждана политика на тотална асимилация на българите през 1912 г.	89
4. Създаване на апарат за пропаганда на сърбизма в Македония	90
4.1. Сърбска просветна пропаганда	90
4.1.1. Основаване на дружеството „Свети Сава“, което да работи за асимилация на българите в Македония	90
4.1.2. Създаване на „Комитет за училища и учители на Стара Сърбия и Македония“	90
4.1.3. Създаване на „Отделение за училища и църкви извън Сърбия“	91
4.2. Сърбската религиозна пропаганда след 1912 г.	92
4.2.1. Откриване на сърбски църковно-православни общини в Македония	92
4.2.2. Неуспех на сърбската просветна и религиозна пропаганда	92
4.2.3. Неуспехът на процеса на сърбизация – предпоставка за разработването на „Доктрината на македонизма“	92
4.3. Учредяване на сърбо-македонски дружества	93
4.4. Разработка на планове за икономическо проникване в Македония	93
4.5. Начало на сърбската колонизация в Македония	93
4.6. Сърбска дипломатическа намеса	94
4.6.1. Откриване на сърбски консулства в Македония	94
5. Откриване на сърбски общини в Македония през 1890 г.	95
<i>Книгопис</i>	95
Раздел шести. Сърбската политическа пропаганда в Македония (1889–1913)	97
1. Ролята на Никола Пашич за прилагане на агресивния курс на сърбите в Македония	97
2. Сърбската политическа пропаганда в Македония през 60-те години на XIX век	98
2.1. Първи прояви на сърбските политически интереси към Македония	98
2.2. Сърбия и Освободителната руско-турска война (1878)	99
2.2.1. Териториални придобивки на Сърбия след Руско-турската война и Берлинския конгрес	99
2.2.2. Разширяване на сърбските териториални интереси към Македония и Косово	99
2.2.3. Отказ от политиката на сърбизация на Македония и начало на политиката на македонизация	100
3. Сърбското правителство създава зони и центрове на пропаганда в Македония	100
3.1. Търсене на средства за проникване в Македония	100
3.2. Отношението на сърбското правителство към ВМОРО	101
<i>Книгопис</i>	102
Раздел седми. Сърбската въоръжена пропаганда в Македония (1889–1912)	103
1. Начало на сърбската въоръжена пропаганда и реакцията на българската преса	103
1.1. Основаване на „Сърбската четническа организация“ (СЧО)	103
1.2. Финансиране на сърбското четническо движение	104
1.3. Реорганизация на СЧО и създаване на „Върховен комитет“	105
1.4. Подготовка на сърбските четници за изпълнение на поставените задачи в Македония	107
1.5. Етнически състав на сърбските чети, изпращани в Македония	107
1.5.1. Усилия за увеличаване на сърбския етнически елемент в четите	108
1.5.2. Сърбски комитети в Сърбия	108

1.5.3. Сръбски комитети в Македония..	108	3.5. Инвазия в Битолския революционен окръг	121
1.6. Изпращане на първите сръбски чети в Македония.....	109	3.6. Инвазия в Западното Повардарие ...	121
1.6.1. Създаване на поделения на организацията в Македония....	110	3.7. Инвазия в Източното Повардарие ...	123
1.6.2. Идеологията на „сърбошовинизма“ – държавна политика на Сърбия	111	3.8. Инвазия в района на Крива паланка	124
1.7. Отстраняване на българските войводи-рenegати от четите, организирани от сръбските четнически организации (СЧО)	111	3.9. Инвазия в Скопската кааза	124
1.7.1. Сърбизиране на четите.....	111	3.10. Инвазия в Тетовската кааза	125
1.7.2. Превръщането на сръбските чети в съставна част на сръбската войска.....	112	4. Реални успехи на сръбската въоръжена пропаганда в Македония	125
2. Структурно преустройство на сръбската въоръжена пропаганда през 1905 г.....	112	5. Контакти на ВМОРО със сръбски чети след Илинденското въстание	125
2.1. Сръбски офицери поемат командването на „Горските щабове“	112	6. Разпускане на сръбската въоръжена пропаганда по време на Младотурската революция през 1908 г.....	126
2.2. Решени сръбските чети да овладеят северната половина на Скопския санджак.....	113	7. Четите на ВМОРО, участвали в борбата срещу сръбската въоръжена пропаганда	128
2.3. Прилагане на методи за сърбизиране на българските селища от четите на СЧО.....	114	8. Борба на ВМОРО с ренегатите, участващи в „Сдружение против българските бандити“	131
2.3.1. Репресии над българите от екзархийските села	114	9. Българският периодичен печат за сръбската въоръжена пропаганда в Македония	131
2.3.2. Прилагане на икономически бойкот над екзархийските села ...	115	10. Македонските историци за сръбската въоръжена пропаганда..	132
2.3.3. Репресии над българите гурбетчи в Сърбия	115	11. Сърбия възобновява четническите комитети след Първата световна война.....	132
2.3.4. Сръбските чети прибягват до масови убийства на българи ...	116	12. Чуждестранни учени и журналисти за сръбската пропаганда в Македония	133
2.3.5. Оказване икономическа помощ на колаборационистите.....	116	<i>Книгопис</i>	134
2.4. Плацдарм на действие на сръбските чети	117	Раздел осми. Сърбия създава паравоенни формирования – контрачети (1923).....	137
3. Мащабите на инвазията на сръбската въоръжена пропаганда в Македония	117	1. Сърбия създава контрачети за борба с ВМОРО	137
3.1. Инвазия в Кумановската кааза	117		
3.2. Инвазия в Скопска Черна гора	118		
3.3. Инвазия в Кратовска кааза	121		
3.4. Инвазия в Кичевско, Тетовско и Гостиварско.....	121		

2. Създаване на „Сдружение против българските бандити“ (СПББ) през 1923 г.	137	1.3.2. Ролята на Русия за налагане на гръцката политическа пропаганда на Балканите	143
2.1. Цел и задачи на Сдружението (СПББ)	137	1.3.3. Предпоставки за обявяване независимостта на Гърция	144
2.2. Състав на Сдружението (СПББ)	137	2. Гръцката национална доктрина „Мегали идея“ – основа на гръцкия национализъм и шовинизъм	145
3. ВМОРО създава разузнавателна служба за борба с контрачетите на Сърбия	138	2.1. Автор на гръцката национална доктрина „Мегали идея“ – Йоанис Колетис	145
3.1. Разузнавателната организация на ВМОРО	138	2.2. Основни тези на гръцката национална доктрина „Мегали идея“	146
3.1.1. Цел на организацията	139	2.3. Обединението на гръцката нация – предпоставка за реализиране на „Мегали идеята“	147
3.1.2. Разузнаването на ВМОРО следи дейността на контрачетите	139	2.4. „Мегали идеята“ и възстановяването на териториалното величие на Гърция	147
3.1.3. Главен обект на разузнаване са войводи и четници – ренегатите, както и поведението на колонистите ...	139	2.5. Приносът на гръцки учени, интелектуалци и политици за налагане на „Мегали идеята“ като национална доктрина	148
3.1.4. Намаляване ефикасността на разузнавателната служба след появилите се противоречия между членовете на ЦК на ВМОРО през периода 1927–1928 г.	140	2.5.1. През периода 1829–1850 г.	149
<i>Книгопис</i>	140	<i>Спиридонос Замбелуис</i>	149
ГЛАВА ВТОРА. ГРЪЦКАТА ПРОПАГАНДА И НЕЙНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ АСПИРАЦИИ В МАКЕДОНИЯ		<i>Константинос Папаригонулос</i>	149
Раздел първи. Гръцката национална доктрина „Мегали идея“ (Великата идея) (1844)	142	<i>Павлос Каролидис</i>	150
1. Кратка историческа справка за гръцката нация	142	<i>Николаос Политис</i>	151
1.1. Присвояване постиженията на тракийската култура от гърците	142	<i>Александър Маврокордатос</i>	151
1.2. Идентифицирането на многонационалното население на Римската империя с гръцкото	142	<i>Неоклис Казазис</i>	151
1.3. Ролята на Цариградската патриаршия за формирането на великогръцкия национализъм и шовинизъм	143	<i>Йон Драгумис</i>	152
1.3.1. Цариградската патриаршия – мощно средство за изграждане и поддържане на великогръцки национализъм и православен глобализъм	143	2.5.2. Позицията на демократичния гръцки интелектуален елит	153
		<i>Стефанос Куманудис</i>	153
		<i>Александрос Рангавис</i>	153
		<i>Георгиос Филаретос</i>	153
		2.5.3. Позицията на гръцката левица	154
		<i>Платон Драгулис</i>	154
		<i>Маринос Антипас</i>	154
		2.6. Търсене на съюзници за реализиране на „Мегали идеята“	155
		2.7. Крахът на малоазиатската авантюра на Гърция превръща мечтата за Велика Византия в блян	155

3. „Мегали идеята“ ражда гръцкия национализъм и шовинизъм..... 155
4. Отношение на партиите в Гърция към целите, формулирани в „Мегали идеята“ 156
 - 4.1. Франкофилската партия 157
 - 4.2. Англофилската партия..... 157
 - 4.3. Русофилската партия 157
5. Гръцката образователна система – разпространител на „Мегали идеята“ 157
6. Гръцката православна църква и Цариградската патриаршия – главни пропагандатори на „Мегали идеята“ 158
7. Стремешът на Кралство Гърция да реализира „Мегали идея“ чрез присъединяване на нови територии . 158
 - Йонийските острови*..... 158
 - Критският въпрос*..... 158
8. Сръбско-гръцки преговори за сътрудничество 159
 - Книгопис*..... 159

Раздел втори. Гръцките аспирации към Егейска (Беломорска) Македония 160

1. Демографска карта на Егейска (Беломорска) Македония..... 160
 - 1.1. Демографски проучвания на български учени в Егейска (Беломорска) Македония..... 160
 - 1.2. Гръцките статистически публикации..... 161
2. Гръцката просветна пропаганда в Егейска (Беломорска) Македония.... 163
 - 2.1. Методи на гръцката пропаганда в Егейска (Беломорска) Македония 163
 - 2.2. Съпротивата на гръцкия църковен клир срещу откриване на български училища в Македония 164
 - 2.3. Ролята на гръцката образователна система за пропагандиране на гръцкия език и култура..... 164
 - Книгопис*..... 165

Раздел трети. Гръцката въоръжена пропаганда в Македония (1901) 166

1. Създаване на гръцки въоръжени отряди в Македония за борба с четите на БМОРО и ВМОРО..... 166
 - 1.1. Политическата ситуация в Македония след създаване на БМОРО през 1893 г. 166
 - 1.1.1. Прогонване на гръцките свещеници от българските села.. 166
 - 1.1.2. Гръцката войска оказва помощ на Османската армия в борбата с четите на БМОРО..... 167
 - 1.2. Организиране и изпращане на въоръжени антибългарски чети (андарти) в Македония 167
 - 1.2.1. Създаване на гръцки комитет и на организацията „Амина“ (защита) в Македония 167
 - 1.2.2. Подкупване на български войводи-ренегати 168
 - 1.2.3. Гръцки офицери разузнават за влиянието на Българската екзархия 169
 - 1.2.4. Нови чети от андартите в Македония 169
 - 1.2.5. Гръцките дипломати рекрутират гръцки офицери за войводи на четите на андартите..... 171
2. Гръцката въоръжена пропаганда в Източна Македония..... 172
 - 2.1. Борбата за Ениджевардарското езеро..... 173
 - 2.2. Масово клане на българи от гръцките андартите 174
 - 2.2.1. Зеленишката кървава сватба 174
 - 2.2.2. Клането на гръцките андартите в село Загоричани 177
 - 2.2.3. Международна реакция на клането в село Загоричани..... 180
 - 2.2.4. Реакция в България на клането в Загоричани 181
 - 2.3. Нови изстъпления на андартите през 1905 г..... 182
3. Гръцката въоръжена пропаганда в Югозападна Македония 182

3.1. Гръцкото военно разузнаване създава в Югозападна Македония гръцки въоръжени комитети.....	182	Константин Буфски (поп К. Трифонов)	198
3.2. Андартски чети навлизат в Битолското поле и в полите на Пелистер	183	д-р Константин Иванов Везенков	199
3.3. Гръцки андартски чети навлизат и в областта Мариово	185	Димитър Трайкович (Д. Т. Чернев)	199
3.4. Действия на андартите в Солунския вилает	185	Божидар Димитров	199
4. Засилване на гръцката въоръжена пропаганда в Централна Македония .	187	Антон Стоянов	199
5. Действия на андартите в Западна Македония	188	Георги Кочев	199
6. Създаване на граждански дружества за подкрепа на гръцката пропаганда в Македония	190	Георги Кръстев.....	199
7. Протести на Великите сили до гръцкото правителство.....	190	Нено Спиров.....	199
8. Андартите се разоръжават по време на Младотурската революция	193	Никола Иванов	199
9. Възстановяване на четническото движение от ВМОРО в Македония през 1911–1912 г.....	194	Филип Димитров	199
10. Участие на гръцките андарти в потушаването на Илинденското въстание (1903)	196	Книгопис	200
Книгопис	197		
Раздел четвърти. Видни участници в българското четническо движение в Македония.....	198		
Ильо Марков (Ильо войвода, Ильо Малашевски)..	198		
Георги Антонов (Г. А. Сюраджиев)	198		
		ГЛАВА ТРЕТА. ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА МАКЕДОНО-ОДРИНСКА РЕВОЛЮЦИОННА ОРГАНИЗАЦИЯ (1910)	
		Раздел първи. Основане на Българската народна македоно-одринска организация (БНМОРО) (1910).....	202
		1. Македония след Младотурската революция.....	202
		1.1. Ситуацията в Македония след Младотурската революция.....	202
		1.2. Учредяване на БНМОРО.....	202
		1.2.1. Избор на ръководство на БНМОРО	203
		1.3. БНМОРО изгражда местни структури.....	204
		2. Обединение на БНМОРО и ВМОРО (1911)	205
		3. Опит за създаване на тайна офицерска революционна организация (1912).....	205
		Книгопис	206

ПРЕДГОВОР

В настоящия трети том ще бъдат представени няколко важни момента от историята на българите в Македония, изложени в редица публикации у нас.

Освен това ще направя опит да подреда и систематизирам тези моменти, за да се разберат по-добре сложните и многообразни процеси, които възникват и се развиват в македонското националноосвободително движение.

1. Аспирациите на Сърбия към Македония и нейните опити да организира просветно асимилаторско движение, а по-късно и въоръжена пропаганда чрез чети и контрачети в Македония

Тук ще се спра подробно на възникването на сръбския националшовинизъм, основаващ се на сръбската национална доктрина – „Начертанието“, създадена от Илия Гарашанин, и на опитите за денационализиране на българите в Македония.

За да реализира своите денационализаторски цели, сръбското правителство разкрива специален център за сръбска просвета в Македония. За тази цел се изпращат добре платени сръбски учители, които да разкриват по българския пример училища. Тази им мисия среща сериозен отпор от местното българско население, намиращо за чужди сръбския език и сръбските нрави.

Наред със спонтанната съпротива, ВМОРО чрез своите чети създава сериозни проблеми на сръбската пропаганда.

Не можейки да реализира своите пропагандни цели, сръбското правителство организира въоръжена пропаганда, т.е. налагане на своите идеи за сърбизация с помощта на въоръжени отряди. Отначало създават чети, съставени само от сърби, които силово се опитват да принудят българите да се обявят за сърби и да изпращат срещу възнаграждение своите деца в сръбските училища.

Тази им дейност среща решителен отпор от четите на ВМОРО, а по-късно и от ВМРО. Тогава сърбите пристъпват към използване на познатите византийски средновековни методи на подкупване с много пари на български войводи, които да преминат на страната на сръбската въоръжена пропаганда.

За тази им акция благоприятстват разпоредбите на ръководството на ВМРО начело с Тодор Александров за въвеждане на финансова отчетност на войводите, водещи четите на организацията.

Строгата санкция – смъртно наказание, предвидена от ръководството на ВМОРО за войводи, злоупотребили с организационни средства или проявява-

ли харамийство¹ сред населението, довежда до бягство на някои корумпирани войводи, които разпускат четите си и стават ренегати, като бягат при своите доскорошни врагове.

Така сърбите успяват да привлекат около 15 войводи ренегати, които оглавяват т.нар. сръбски контрачети, с помощта на които започват борба с четите на ВМРО. По този начин сърбите успяват с щедри подкупи да постигнат известен успех.

По-късно тези ренегати и техните деца ще изиграят злокобна роля във формирането на т.нар. сръбо-комунистически корпус от македонисти след 1945 г.

Неуспехът в налагането на доктрината на Илия Гарашанин – „Начертанието“ за сърбизиране и асимилиране на българското население в Македония – налага разработването на нова доктрина. Такава доктрина създава Стоян Новакович.

Той си поставя за цел да пренасочи сръбската пропаганда от стремеж за пряко денационализиране и сърбизиране на българското население, като се премине постепенно през един преходен период. През този период сръбската пропаганда да положи усилия да внушава на българите от Македония, че те не са нито сърби, нито българи, а македонци.

Така Новакович предлага да се променят методите за сърбизиране на българите, като се използва системата на *китайската капка* (капка по капка), бавно и постепенно да се обработва съзнанието на българите в Македония, достигайки техния междинен етап – македонизиране, което ще улесни крайната им цел – сърбизирането. До 1945 г. тази доктрина се посреща на нож от сръбските националшовинистични кръгове, желаещи пряко посърбяване на българското население.

Създадената доктрина за *Македонизма* се приема на въоръжение в идеологическия им арсенал от сръбските комунисти още преди Втората световна война – като удобно оръжие за денационализация, с което те много умело си служат.

През 1934 г. Югославската комунистическа партия успява да прокара в Коминтерна идеята за създаване на *македонска нация* и *македонски език* с прякото участие на българските комунисти, които по това време са напълно денационализирани от идеите за пролетарски интернационализъм, основаващи се на мисълта на Маркс: *Пролетарите нямат отечества*.

Примитивността в мисленето и поведението на безродие на българските комунисти се проявява с безкритично приемане на една антибългарска концепция за създаване на *македонска нация*. Това тяхно поведение ще има трагични и трудно поправими последици, противоречащи на националните идеали на българската нация и държава след 1945 г.

¹ Харамия (тур.) – хайдутин, бунтовник.

2. Аспирациите на Гърция към Егейска Македония и водената от нея въоръжена пропаганда

Основавайки се на своята национална доктрина „Мегали идея“ (голямата идея) за възраждането на гръцката нация и държава, възстановяване силата и величието на Византия, която гърците приемат не за мултинационална държава, говореща гръцки език, а за своя гръцка държава.

Въз основа на тази доктрина гръцкото правителство разработва програма за постепенно елинизиране на териториите от Егейска Македония, населени с българи. За тази цел то организира въоръжена пропаганда в Егейска Македония, с която се опитва да наложи гръцкия език и гръцката култура. Гръцкото правителство организира създаването на въоръжени чети от андартите (въоръжени четници), които навлизат в Егейска Македония и започват да прилагат терор над българите, приели за водач Българската екзархия (екзархисти).

То се ръководи от своя стремеж да запази територията на патриаршистките епархии и да наложи елинизма сред населението на цялата и територия на Егейска Македония

При така сложилата се обстановка ВМРО организира и води широка съпротивителна борба за опазване на българското население, щедро подпомогната от българската нация, държава и армия.

Авторът